

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مصادره اموال اشخاص توسط دولت

(در حقوق موضوعه ایران)

نگارش :

اسلام باباخانی - حامد خرد رنجبر - فرهاد غلامی

انتشارات مدیر فلاح

- سرنشانه : باباخانی ویزتانی، اسلام، ۱۳۶۲ -
- عنوان و نام پدیدآور : مصادره اموال اشخاص توسط دولت (در حقوق موضوعه ایران)
- مشخصات نشر : گرج: مدیر فلاح، ۱۳۹۳.
- مشخصات ظاهری : ۱۱۴ص.
- شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۷۵-۷۳-۷۲۰۰۰۰
- وضعیت فهرست نویسی : فیپای مختصر
- یادداشت : این مدرک در آدرس <http://opac.nliai.ir> قابل دسترسی است.
- یادداشت : کتابنامه.
- شناسه افزوده : خردنجیر، حامد، ۱۳۵۹-
- شناسه افزوده : غلامی، فرهاد، ۱۳۶۳-
- شماره کتابشناسی : ۳۷۷۱۰۹۸
- ملی

نام کتاب: مصادره اموال اشخاص توسط دولت (در حقوق موضوعه ایران)

پدیدآورندگان: اسلام باباخانی، حامد خردنجیر، فرهاد غلامی

ناشر: مدیر فلاح گرج

طراح جلد: اناز نظری دستجردی

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۳

تعداد صفحه: ۱۱۴ص

شمارگان: ۱۰۰۰

ناظر فنی چاپ: سعید بهروان

چاپخانه و صحافی: انتشارات مدیر فلاح

قیمت: ۲۰۰۰۰ ریال

شابک ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۷۵-۷۳-۷۲۰۰۰۰

مرکز بخشی: انتشارات مدیر فلاح

نشانی: گرج میدان امام حسین کوچه شهید احمد خراسانی، روبه روی در جنوبی دانشکده

کشاورزی پلاک ۴۴

همراه: ۰۹۱۲۱۵۰۷۶۳۶

تلفن: ۰۲۶-۳۲۸۱۶۱۳۷

Email: r.modirfallah@yahoo.com

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده.....
۲	مقدمه.....
	فصل اول : مصادره اموال اشخاص توسط دولت
۵	گفتار اول : مفهوم مصادره.....
۵	مبحث اول : واژه شناسی مصادره.....
۶	مبحث دوم : مصادره در متون تاریخی.....
۷	مبحث سوم : مصادره در حقوق اسلامی.....
۱۰	گفتار دوم : مصادره اموال و تعارض احتمالی آن با اصل مالکیت در اسلام.....
۱۰	مبحث اول : ملک و مالکیت در اصطلاح فقهاء.....
۱۱	مبحث دوم : حق مالی و مالکیت در حقوق اسلام.....
۱۴	گفتار سوم : ماهیت فقهی و حقوقی مصادره.....
۱۵	مبحث اول : تقاص در حقوق اسلامی و قوانین جزایی.....
۱۵	بند اول : تقاص در حقوق اسلامی.....
۱۷	بند دوم : تقاص در قوانین جزایی.....
۱۸	مبحث دوم : ضبط اموال.....
۱۸	بند اول : مفهوم « ضبط » در قوانین جزایی ایران.....
۱۸	بند دوم : ضبط به معنی « مصادره » مال.....
و	بند سوم : مفهوم ضبط اشیاء و اموال در ماده ۲۱۵ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲ و
۱۹	مواد ۱۴۷ و ۱۴۸ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲.....

- الف - ضبط موقت یا بازداشت موقت اموال..... ۱۹
- ب- ضبط دائم یا « مصادره اموال »..... ۲۰
- ج- تطبیق ضبط موقت و دائم اموال..... ۲۱
- د- تفریق ضبط موقت و دائم اموال..... ۲۲
- مبحث سوم : مصادره و ضبط اموال به عنوان مجازات مالی..... ۲۴
- بند اول : کیفر مصادره اموال در حقوق جزا..... ۲۴
- بند دوم : کیفر مصادره اموال در حقوق اسلامی..... ۲۵
- بند سوم : مصادره اموال به عنوان تعزیر..... ۲۵
- بند چهارم : مصادره اموال جهت اعاده حقوق..... ۲۶
- مبحث چهارم : مجازات مصادره اموال در قوانین جزائی ایران در قبل از انقلاب اسلامی..... ۲۹
- مبحث پنجم : جایگاه مجازات مصادره اموال در قوانین جزائی بعد از انقلاب اسلامی..... ۳۰
- بند اول : ضبط اموال به عنوان مجازات تکمیلی..... ۳۰
- بند دوم : مبنای شرعی و قانونی جواز حکم ضبط و مصادره اموال..... ۳۱
- الف - تحصیل مال از طریق نامشروع..... ۳۲
- ب - تحصیل مال از طریق خلاف قانون..... ۳۳
- مبحث ششم : ضبط اموال «استملاک» و تهدید مالکیت خصوصی..... ۳۶
- بند اول : تملک یا ضبط مدنی..... ۳۶
- بند دوم : ملی کردن..... ۳۹
- بند سوم : تفاوت ملی کردن و تملک..... ۴۰
- مبحث هفتم : جهات مصادره اموال..... ۴۱
- بند اول : مصادره اموال به عنوان یکی از منابع تأمین مالی دولت..... ۴۱
- بند دوم : مصادره اموال به عنوان مجازات..... ۴۲

- الف - سابقه تقنین..... ۴۲
- ب- مصادره اموال به عنوان هتک مالکیت خصوصی ۴۳
- ج- مرگ مدنی..... ۴۳
- مبحث هشتم : تعریف حقوقی « مصادره » یا ضبط اموال..... ۴۴
- مبحث نهم : تمایز مفهوم مصادره از مفهوم تملک..... ۴۵
- مبحث دهم : اختصاصات کیفر مصادره اموال..... ۴۷
- گفتار چهارم : ضبط عمومی اموال (مصادره)..... ۴۸
- مبحث اول : تعریف مصادره عام..... ۴۸
- مبحث دوم : کیفری یا حقوقی بودن حکم مصادره اموال..... ۴۹
- مبحث سوم : مصادره عمومی اموال در قوانین جزایی ایران..... ۵۰
- گفتار پنجم : مصادره خاص و عام اموال به عنوان کیفر از جنبه تاریخی..... ۵۱
- گفتار ششم : شرایط اقدام به مصادره اموال..... ۵۲
- مبحث اول : مصادره مال همیشه موقوف به تبرئه متهم نیست..... ۵۵
- مبحث دوم : ضبط و مصادره مال در غیر مورد جرم..... ۵۶
- گفتار هفتم : مصادره حقوق مالی و امتیازات..... ۵۹
- مبحث اول : ضبط « حق مالی »..... ۵۹
- مبحث دوم : ضبط پروانه..... ۶۰
- مبحث سوم : ضبط سرقتی..... ۶۱
- مبحث چهارم : ضبط گواهینامه..... ۶۳
- مبحث پنجم : ضبط امتیاز..... ۶۳
- مبحث ششم : لغو پروانه و ضبط ملزومات و تعطیل موقت..... ۶۳
- مبحث هفتم : ضبط حق و امتیاز از دیدگاه ماده ۲۱۵ قانون مجازات اسلامی و اختصاصات آن..... ۶۷
- گفتار هشتم: جایگاه کیفرضبط عمومی اموال در قانون مجازات اسلامی... ۶۹
- مبحث اول : مجازات ضبط اموال..... ۶۹

- ۷۰.....مبحث دوم : اجرای مجازات ضبط اموال
- ۷۱.....مبحث سوم : قابلیت تجدید نظر حکم ضبط اموال
- ۷۴.....گفتار نهم : مصادره اموال اشخاص حقوقی

فصل دوم : مال و توابع آن

- ۷۶.....گفتار اول : تعریف و مفهوم مال
- ۷۷.....مبحث اول : معنای لغوی مال
- ۷۸.....مبحث دوم : معنای اصطلاحی و ویژگیهای مال
- ۷۹.....بند اول : نافع بودن
- ۸۴.....بند دوم : داشتن ارزش اقتصادی
- ۸۴.....بند سوم : قابلیت نقل و انتقال
- ۸۵.....بند چهارم : قابلیت تملک و اختصاص
- ۸۶.....مبحث دوم : مال ، حق مالی ، امور مالی
- ۸۷.....گفتار دوم : انواع مال
- ۸۸.....مبحث اول : مادی و معنوی
- ۸۳.....مبحث دوم : اعیان و منافع
- ۸۸.....بند اول : عین معین
- ۸۹.....بند دوم : در حکم عین معین
- ۸۹.....بند سوم : کلی
- ۸۹.....مبحث سوم : استهلاکی و غیر استهلاکی
- ۹۰.....مبحث چهارم : مثلی و قیمی
- ۹۱.....مبحث پنجم : غیر منقول و منقول
- ۹۱.....بند اول : غیر منقول
- ۹۲.....بند دوم : منقول
- ۹۲.....بند سوم : آثار تمایز غیر منقول

فصل سوم : نتیجه گیری و ضمائم

- گفتار اول : نتیجه گیری ۹۳
- گفتار دوم : ضمائم ۹۸
- فهرست منابع و مآخذ ۱۱۰
- منابع فارسی ۱۱۰
- منابع عربی ۱۱۳
- سایر منابع ۱۱۴

چکیده:

مصادره اموال به عنوان یکی از انواع ضمانت اجراهای کیفری در قوانین جزایی ایران، از نظر تاریخی دارای سابقه طولانی است که قدمت آن به زمان خلفای راشدین بر می گردد. ضبط اموال نیز به عنوان یکی دیگر از انواع ضمانت اجراهای کیفری در قوانین ایران می باشد. ضبط اموال یا موقت است یا دائم که در ضبط موقت امید بازگشت وجود دارد لکن ضبط دائم همراه است با سلب مالکیت از مالک. علی الاصول احکام ضبط و مصادره اموال به موجب دستور یا قرار یا حکم مقام قضائی می باشد. در مورد ماهیت مصادره اموال حقوقدانان نظرات مختلفی ابراز داشتند عده ای ضبط و مصادره اموال را دارای ماهیت جزائی و عده ای آن را دارای ماهیت مدنی و حقوقی می دانند. در قوانین کیفری ایران از مصادره اموال گاهی بعنوان مجازات و گاهی بعنوان یک اقدام تأمینی و گاهی هم در مفهوم مدنی آن (استرداد) بکار رفته است. مواد ۳۱۵ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲ و ۱۴۷ و ۱۴۸ آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ در رابطه با تعیین تکلیف اشیا و اموال در امور جزائی علی العموم بیان حکم می نماید. مرجع تجدیدنظر از احکام ضبط دادگاه تجدیدنظر و احکام مصادره دیوانعالی کشور می باشد.

کلید واژه ها: مصادره، ضبط، استرداد.